

Nr 664.

Av herr **Gustafson** i Kasenberg **m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 100, angående folk- och småskoleseminariernas organisation m. m.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 100 angående folkskoleseminariernas organisation m. m. föreslås bl. a. att antalet examinationsavdelningar vid folkskoleseminarierna skola bli 16, av vilka en avdelning skulle tillgodose det genom det föreslagna sjunde skolåret ökade lärarbehovet. En av dessa avdelningar skulle utgöras av en tvåårig kurs för småskollärarynnors utbildande till folkskollärarynnor. Av de övriga skulle 9 utgöras av 4-åriga linjer, där realskoleexamens kunskapsmått skulle i stort sett gälla som inträdesfordran, samt 6 utgöras av 2-åriga studentlinjer. Förslaget utgör en medelväg mellan majoritetens i 1932 års seminariesakkunniga förslag på 7 studentkurser och minoritetens i samma utredning förslag på 5 studentkurser.

De skäl som i sakkunnigeförslaget och propositionen anföras för så långt utökad lärarproduktion på studentlinjer synas oss icke övertygande. Det allmännas intresse härvidlag är att erhålla lärare så utbildade att de väl fylla sin undervisande och fostrande uppgift i folkskolans tjänst och på den kortaste och billigaste väg, som leder till det bildningsmål som sålunda måste uppställas. Den kortaste och billigaste utbildningsvägen är den vanliga 4-åriga seminariekursen utgående från realskoleexamens kunskapsmått. Att de på den vägen utbildade lärarna ej skulle väl fylla de kompetenskrav deras arbetsuppgifter i folkskolan påfordra, har ej från något håll gjorts gällande, ej heller att de skulle vara underlägsna dem som utbildats via studentkurserna. Tvärtom synas kraven på 2-åriga studentkurser häntyda på motsatsen. Att avpassa studentkurserna efter det antal studenter som via seminarierna vilja söka sig till folkskolan torde ej vara möjligt eller lämpligt. Detta antal är beroende av många föränderliga faktorer, bl. a. på olika konjunkturlägen, som kunna ge bättre eller sämre framkomstmöjligheter på andra banor. Det har också visat sig att till de 4-åriga seminarielinjerna finnas alltid ett mycket stort antal väl kvalificerade inträdessökande såväl med som utan realskoleexamen, som måste avvisas av brist på utrymme. Anser man att seminarieorganisationen bör uppbyggas med hänsyn till olika kategorier av inträdessökande, bör också tillbörlig hänsyn tagas till det stora antal som med realskoleexamen eller däremot svärande kunskaper vilja söka sig fram till lärarbanan via det 4-åriga seminariet.

Ett generellt omdöme om vilken linje som ger den bästa läraren, den 4-åriga seminarielinjen eller den kortare linjen för studenter, torde ej kunna givas. Man torde dock kunna påstå att studentskollärare i allmänhet knappast passa för landsbygdens ofta svagare skolformer. I många fall torde också lärare med

en lång och kostsam studieväg knappast finna sig väl tillfreds med den elementära undervisningen i folkskolan och med de villkor, som där givas. Under sådana förhållanden torde arbetsresultatet ej heller bli det bästa. Ett övervägande av olika denna fråga vidkommande omständigheter har övertygat oss om att studentlinjerna icke böra givas så stor omfattning som i den kungl. propositionen föreslagits. De skäl som av reservanterna i 1932 års seminarie-sakkunniga anförts i särskilt yttrande synas oss förtjäna allt beaktande. De säga däri bl. a. följande:

»Då som bekant tre fjärdedelar av folkskollärarkåren har sin tjänstgöring förlagd till skolor på landsbygden, synes det vara av största vikt för folkskoleväsendet, att dess lärarkår i erforderlig omfattning rekryteras med lärare, vilka själva uppvuxit i denna miljö och med levande känsla av social samhörighet med landsbygdens befolkning måste förutsättas vara på ett särskilt sätt förtrogna med dess arbetsliv, vanor och tänkesätt. Skolöverstyrelsen anförde i sitt utlåtande den 10 november 1931 angående den framtida folkskoleseminarieorganisationen, att det för folkskolan varit av största betydelse, att den kunnat bland sina lärare räkna begåvade män och kvinnor med särskilt god utrustning för lärarkallet, vilka haft sitt hem i mer avlägset liggande bygder och för vilka därför seminariet praktiskt taget blivit den enda möjliga studievägen. Då studenternas flertal torde ha vuxit upp inom städer och stadslignande samhällen, lär det vara av allra största intresse att proportionen mellan studenter och icke studenter i folkskoleseminarierna så avvägas, att — på samma gång som de förstnämnda i tillfredsställande utsträckning erhålla möjligheter att genom en särskild för dem tillrättalagd väg nå fram till folkskolläroretexamen — icke studenternas tillträde till folkskoläroretutbildningen ej i avsevärd grad försvåras genom att antalet studentkurser göres för stort.»

Reservanterna säga vidare att det syntes dem, att studenterna i förevarande avseende skulle bli relativt väl tillgodosedda, om för dem inrättades dubbelt så många studentlinjer, som funnos under en följd av år före läsåret 1935—1936, eller 4 sådana linjer. Med hänsyn till den betydande tillströmningen av studenter till den 4-åriga linjen vilken egentligen icke är tillrättalagd för dem, ville dock reservanterna sträcka sig så långt som till att föreslå 5 studentlinjer.

Vi kunna i allt väsentligt ansluta oss till reservanternas resonemang men anse dock icke att antalet till seminarierna sökande studenter bör ha något väsentligt inflytande på seminarieorganisationens utdanning. Organisationen bör avvägas utslutande med hänsyn till att folkskolans behov av lärarkrafter må bli tillgodosett på bästa och ur allmän-ekonomisk synpunkt billigaste sätt. Men vägen över studentexamen och 2-årig seminariekurs är onödigt lång och dyrbar, utan att ge ett bättre resultat. Ett visst antal studentlärare böra dock alltid finnas, i den mån de anses särskildt erforderliga för städernas folkskolor. Detta behov kan dock väl fyllas av 4 examinationsavdelningar. Några sakligt bärande skäl att gå därutöver synas oss icke föreligga.

På grund av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att i den organisation av folkskoleseminarierna, som i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 100 må beslutas, måtte ingå 4 studentkurser.

Stockholm i mars 1936.

Nils Persson
i Grytterud.

Albert Johansson.

Arthur Gustafson
i Kasenberg.

Ernst V. Olsson.
i Staxäng.
